

Міністерство освіти і науки України

ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ

VII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ»

Міністерство освіти і науки України

ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ

VII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ»

20-21 квітня 2023 року

Харків – 2023

Управління розвитком соціально-економічних систем: Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 20-21 квітня 2023 року). Харків: ДБТУ, 2023. 684 с.

ГОЛОВА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ

А.І. КУДРЯШОВ

– в.о. ректора ДБТУ, кандидат технічних наук

ЗАСТУПНИКИ ГОЛОВИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ:

В.М. МИХАЙЛОВ

– проректор з наукової роботи ДБТУ, доктор технічних наук, професор;

М.А. СЕРІК

– проректор з науково-педагогічної роботи ДБТУ, кандидат технічних наук, доцент;

О.В. СМІГУНОВА

– завідувач кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, кандидат економічних наук, доцент;

ЧЛЕНИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ:

С.М. КВАША

– проректор з навчальної та виховної роботи НУБіП, доктор економічних наук, професор, академік НААНУ;

В.І. АРАНЧІЙ

– ректор Полтавської державної аграрної академії, професор;

ЯЦЕК СКУДЛАРСКИ

– доктор-інженер, Варшавський університет природничих наук – SSGW, Республіка Польща;

РАФАЛ РЕБІЛАС

– проректор з міжнародних питань, академія ВСБ, Домброва-Гурнича, Республіка Польща;

С.І. ПЛОТНИЦЬКА

– науковий співробітник Університету Анже – Університетська школа менеджменту, Франція, доктор економічних наук, професор;

Н.М. ВДОВЕНКО

– завідувач кафедри глобальної економіки НУБіП, доктор економічних наук, професор;

Ю.І. ДАНЬКО

– проректор з наукової роботи СНАУ, доктор економічних наук, професор;

І.О. КРЮКОВА

– завідувач кафедри обліку і оподаткування ОДАУ, доктор економічних наук, професор;

М.М. ІГНАТЕНКО

– завідувач кафедри економіки Університету Григорія Сковороди у Переяславі, доктор економічних наук, професор

В.С. НІЩЕНКО

– професор кафедри підприємництва та маркетингу, Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, доктор економічних наук;

І.Б. ЯЦІВ

– проректор з наукової роботи ЛНАУ, доктор економічних наук, професор;

Т.А. ВЛАСЕНКО

– завідувач кафедри економіки підприємства та організації бізнесу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, доктор економічних наук, професор

А.В. МОСКАЛЕНКО

– декан факультету менеджменту, адміністрування та права ДБТУ, доктор юридичних наук, професор;

О.М. КРАВЧЕНКО

– завідувачка кафедри глобальної економіки ДБТУ, доктор економічних наук, доцент;

Ю.П. ВІТКОВСЬКИЙ

– професор кафедри глобальної економіки ДБТУ, доктор економічних наук, професор;

О.В. КОРНІЄЦЬКИЙ

– професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, доктор економічних наук, професор;

А.М. ЯЦУН

– професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, доктор економічних наук, професор;

В.М. НАГАСЬВ

– професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, доктор педагогічних наук, професор.

Бібліографічний список:

1. Батюк Л.А., Антощенко В.В. Інноваційно-технологічні чинники глобального економічного розвитку. *Науковий економічний журнал «Інтелект ХХІ»*. Національний університет харчових технологій, ГО «Інститут проблем конкуренції», Видавничий дім «Гельветика», Київ, 2019. № 1. С. 76-80.
2. Шумпетер Й.А. Теорія економічного розвитку: Дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу. пер. з англ. В. Старка. Київ: Вид. дім «Києво-Могила. акад.», 2011. 242 с.
3. Антощенко В.В., Богданович О.А. Інноваційний маркетинг, як особливий вид інноваційної діяльності. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства*. Харків: ХНТУСГ, 2017. Вип. 185. С. 50-55.
4. Гавриш О.М., Пильнова В.П., Пісковець О.В. Інноваційне підприємництво: сутність, значення та проблеми в сучасних умовах функціонування. *Економіка та держава*. 2020. № 12. С. 109-113.
5. Антощенко В.В. Організаційно-економічний механізм інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств. *Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва, Сер. Економічні науки*. 2021. № 2. Том. 1. С. 161-170.

УДК: 336:330.3

РОЛЬ ПСИХОЛОГІЇ ФІНАНСІВ У РОЗВИТКУ ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Барабаш А.В., кандидат економічних наук, доцент,
Уманський національний університет садівництва,
м. Умань, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4836-8950>

Розвиток України повоєнного часу неможливий без активізації інвестиційної складової. Стимулювати інвестування в межах країни, безумовно, здатні традиційні фінансово-економічні інструменти: створення спеціальних і вільних економічних зон, гармонізація податкової системи з зарубіжним податковим законодавством, а також відповідно до внутрішніх переваг і запитів, розробка та впровадження дієвої системи пільг і преференцій тощо. Однак більше уваги слід приділити прихованим від звичайного погляду аспектам психології фінансів, що здатні надати розуміння психологічних факторів впливу на інвестиційні процеси, моделей поведінки потенційних інвесторів, а також їхніх упереджень. Це в подальшому сприятиме формуванню належної стратегії залучення інвестиційних ресурсів.

Психологія інвестування, що є одним з об'єктів психології фінансів, спирається на низку емоційних і когнітивних факторів, що впливають на рішення та поведінку інвесторів. Існує кілька теорій і емпіричних досліджень, що дають змогу зрозуміти психологію інвестування, опорною з яких є поведінкові фінанси. Відповідно до неї, на рішення інвесторів впливають їхні когнітивні упередження, такі як надмірна самовпевненість, неприйняття втрат і стагна поведінка. Саме вони можуть призвести до нераціональних інвестиційних рішень і сприяти неефективності ринку, а також спонукати інвесторів до уникнення інвестиційної діяльності [1].

Наступною є теорія перспектив. Це психологічна теорія, відповідно до якої люди приймають рішення в умовах невизначеності. А ще вони чутливіші до втрат, аніж до прибутків, і, стикаючись з потенційними втратами, схильні приймати рішення з якомога меншим ступенем ризику [2].

Не менш важливим у плані провадження інвестиційної діяльності є емоційний інтелект. Від відповідає за здатність розуміти власні емоції та емоції інших і керувати ними. Дослідження показали, що емоційний інтелект позитивно пов'язаний з фінансовою діяльністю й успішністю інвестицій [3].

Важливо також розуміти, що участь в інвестуванні будуть брати різні типи інвесторів, для яких важливі будуть часто протилежні аспекти інвестиційних пропозицій, а ще їх різнитиме готовність до ризику. Так, першим типом є агресивний інвестор. Він жорсткий і нетерплячий, а ще хоче вагомих результатів. Інвестор такого типу схильний до високого рівня ризику, але на нетривалу перспективу. Тобто такий типаж інвесторів готовий вкладати кошти за доволі стримуючих умов, якщо він розуміє, що винагорода буде суттєвою.

Гнучкий інвестор є прагматичним, відкритим і адаптивним. Природним чином уникаючи упереджень, здатен стримувати імпульси, схильний до збалансованого ризику та винагороди. Тобто для даного типу інвесторів важливо розуміти ті привілеї і гарантії, які він отримує в процесі інвестування.

Обережний інвестор за своєю економічною природою обачний, навіть дещо боязкий. Для нього важливо отримати серйозні гарантії збереження коштів, а також розуміти, за допомогою яких інструментів його ризику будуть мінімізовані.

Нервовий інвестор може бути агресивним, прагматичним або обережним. Доволі часто він приймає нераціональні інвестиційні рішення, адже, з одного боку, схильний ризикувати, забуваючи про гарантії безпеки, а з іншого їх вимагає разом із мінімізацією ризиків.

Останній тип інвестора це торговець або трейдер. Такі інвестори схильні до поспіху та короткострокових вкладень, які надають швидкі прибутки. Тобто на тривалу перспективу вкладення коштів він не розглядає [4].

Також варто зауважити, що на перебіг інвестиційних процесів впливає низка окремих психологічних факторів. Беззаперечним лідером є когнітивні упередження, тобто помилки в мисленні, що можуть призвести до нераціонального прийняття рішень, в основі яких ненадійна фінансова інформація. Емоції, такі як страх, жадібність і занепокоєння можуть впливати на те, як інвестори сприймають і реагують на зміни в інвестиційному середовищі. Особисті цінності та переконання, відповідно яких інвестор може віддавати пріоритет певній відповідальності (наприклад, екологічній) під час прийняття інвестиційних рішень. Не менш значимим є соціальний вплив, що здійснюють на інвесторів думки та дії інших, особливо тих, хто входить до їхнього соціального кола або тих, кого вони вважають експертами в цій галузі. Минулий досвід, одержаний у попередній співпраці, залежно від того, негативним чи позитивним він був, здійснює прямиий вплив на рішення у теперішньому часі. І ще одним лідером думок є доступ до інформації [5].

Працюючи над інвестиційною стратегією України на повоєнну перспективу, важливо врахувати зазначені психологічні фінансові аспекти та розробити декілька варіантів інвестиційних пропозицій, здатних залучити всі названі типи інвесторів. І, безумовно, важливими аспектами мають стати репутація держави та відкритість. Тобто, аби залучити кошти, всі фінансово-економічні процеси в державі мають бути максимально чіткими та прозорими, а інформація – доступною.

Бібліографічний список:

1. Barberis, N., & Thaler, R. (2003). A survey of behavioral finance. *Handbook of the Economics of Finance*, 1, 1053-1128.
2. Kahneman, D., & Tversky, A. (1979). Prospect theory: An analysis of decision under risk. *Econometrica*, 47(2), 263-292.
3. Lopes, P.N., Salovey, P., Côté, S., & Beers, M. (2005). Emotion regulation ability and the quality of social interaction. *Emotion*, 5(1), 113-118.
4. Hall Larry Investor Psychology. Seeking Alpha. Jan. 08, 2019. URL: <https://seekingalpha.com/article/4232088-investor-psychology> (дата звернення: 06.04.2023).
5. Ritter, J.R. (2017). Behavioral finance. *Pacific-Basin Finance Journal*, 43, 149-166. DOI: 10.1016/j.pacfin.2016.06.008.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ ТА
СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ
МІКРО -, МЕЗО - ТА МАКРОРІВНЯ

PLOTNYTSKA S.

Impact of collective intelligence on enhancing company management..... 8

SKUDLARSKI J., ZAIKA S.

Prerequisites and features of the implementation
of industry 4.0 technologies 10

DYMCHENKO O., SMACHYLO V., RUDACHENKO O.

Ukrainian entrepreneurship during the war: realities and prospects 14

VITKOVSKIY YU., SMIHUNOVA O., REBILAS RAFAL

Features of organic product promotion management
in international markets 16

PODOLSKA O., HOLUB V.

Specific features of management of an agrarian enterprise 19

PODOLSKA O., IVASHCHENKO M.

Professional development of civil servants as a factor
in the formation of a positive image of the civil service..... 21

KURYLO A.

Digitalization as a priority direction of agriculture development..... 23

АНТОЩЕНКОВА В.В., ДЕЙНЕГА М.В.

Політика сталого розвитку і корпоративної
соціальної відповідальності Кернел..... 26

МАНДИЧ О.В.

Євроінтеграційні пріоритети освітньо-наукового простору..... 30

КОВТУН Г.І., ОРЛОВА Н.М.

Концептуальні напрями розвитку регіональної
системи донорства та трансплантації органів в Україні..... 32

BRATASENKO N.

Resource provision of innovative activities
of agricultural enterprises 243

КАЩЕНА Н.Б., ЧМІЛЬ Г.А., НЕСТЕРЕНКО І.В.

Теоретичний базис стратегічного управління
інноваційними кластерами..... 246

МАРЕНИЧ Т.Г.

Реалізація освітньо-кваліфікаційних чинників
інноваційної діяльності в Україні 249

ОНЕГІНА В.М., ПЕТРОВСЬКИЙ О.О.

Інкляюзія інновацій і стратегії суб'єктів малого
та середнього підприємництва..... 253

АБОЯН С.Ю.

Сутність елементів управління інноваційною
діяльністю підприємств..... 256

БАРАБАШ А.В.

Роль психології фінансів у розвитку інвестування в Україні 260

БУРНОС Г.В., САПРИКІНА О.В., ЯКОВАЄВА С.М.

Організаційна культура та її вплив
на ефективність управління організацією..... 263

ГОНЧАРЕНКО В.Є.

Об'єктивні передумови впровадження інноваційних
агротехнологій виробництва соняшнику в Україні..... 265

ГОРДЕЄВА І.О.

Інтелектуальна власність в Україні та світі:
контрафакт і піратство 268

ДЕРЕВ'ЯНКО В.А.

Інноваційний розвиток підприємства
як фактор економічного зростання 271

ДОРОНІНА В.І.

Теоретичні засади аналізу ефективності
інвестиційних проєктів..... 275

ЄФРЕМОВА Н.О.

Партнерство як один з ключових елементів
управління інноваціями в аграрному секторі 279

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ**

**Матеріали VII Міжнародної
науково-практичної конференції**

Державний біотехнологічний університет

Відповідальна за випуск *О.В. Смігунова*

Редактори: *В.М. Онегіна, В.М. Нагаєв*

Підписано до друку 22.04.2023.

Формат 60 × 84 ¹/₁₆. Папір офсетний.

Гарнітура Garamond. Офсетний друк.

Умовн. друк. арк. – 42,5. Наклад – 300 прим.

Видавництво ТОВ «Стильна типографія»

61002, м. Харків, вул. Чернишевська, 28 А

Тел.: (057) 754-49-42

E-mail: zebra-zakaz@mail.ru

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

серія ДК № 4863 від 12.03.2015 р.